

Luonnonsuojeluliitto Tapiola ry

rek.nro 215.877

Postiosoite:

Laihasentie 34, 35990 KOLHO

gsm: 358 (0)45 110 3316

email: info@tapiolary.com

14.11.2022

Maa- ja metsätalousministeriö

kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausunto luonnoksesta Kansalliseksi metsästrategiaksi (KMS2035) DNRO:
VN/26649/2022

Luonnonsuojeluliitto Tapiola lausuu luonnoksesta kansalliseksi metsästrategiaksi seuraavaa:

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 2: Toimintaympäristön muutos

Ympäristöön liittyvät muutokset ovat tulevaisuuden suurin uhka kaikille elämän ja yhteiskunnan osaluueille, joten tämän suhteen tulisi asettaa määrävimmät pyrinnot ja muita tekijöitä tulee tarkastella niiden valossa, eikä tehdä strategioita lyhytnäköisesti. Tähtäimessä tulee olla tulevien vuosikymmenten mahdollisuudet elää ja tulla toimeen, eikä keskittyä pelkästään tämän hetken talousnäkyymiin.

Luonnonsuojeluliitto Tapiola ry

rek.nro 215.877

Postiosoite: Laihasentie 34, 35990 KOLHO

gsm: 358 (0)45 110 3316, email: info@tapiolary.com

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.1: Visio - Kasvavaa hyvinvointia metsistä ja metsille

Visiossa luvataan sovittaa yhteen sekä ympäristön hyvinvointi ja monimuotoisuus, että ihmisen hyvinvointi. Taloushyvinvointia on kuvailtu laajasti, mutta ympäristön tilan kestävyys ohitettu lyhyesti. Strategiassa tulisi kuvata myös tätä ja osoittaa vahva pyrkimys elinympäristöjen suojelemiseen, ennallistamiseen ja luonnon tuhoamisen lopettamiseen, sekä sen seurauksena mahdollistuviin elinkeinoihin.

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.2: Strategiset päämäärät ja tavoitteet

Tavoitteiden tulisi sisältää Helmi-ohjelman tavoitteet jo tehokkuuden nimissä. Luonnonsuojelullisia tavoitteita ei saa sivuuttaa muiltakaan osin.

Metsälakikohteiden huomioonottamista metsänkäsittelyssä tulee painottaa vahvasti. Nykyisenkaltainen toiminta, joka näennäisesti jättää osan kohteista käsittelemättä, ilman riittäviä suojavyöhykkeitä, on tuhoisaa piittaamattomuutta. Metsälain §10 tulkinta on jätetty metsäkeskukselle, jolloin tosiasiasa pyrintö on kiertää pykälä puunostajan eduksi. §10:ssa tarkoitettujen kohteiden huomioonottaminen vaatii ulkopuolista auditointia, jos sisäinen tahtotila ei riitä näitä kohteita säilyttämään.

Talousmetsien luontoinventointeja tulee lisätä sille tasolle, että toiminnasta tulee valtakäytäntö, eikä satunnainen poikkeus.

Metsänomistajille tulee taata myös jatkuvan kasvatuksen metodin tosiasiallinen mahdollisuus ja tämän varmistamiseksi tulee käyttää erilaisia ohjauskeinoja kannustimena. Toimintoja ohjaavat tahot, kuten metsäkeskukset ja metsänhoitoyhdistykset voivat antaa jopa epäedullisia ja kokonaiskuva huomioiden ristiriitaisia neuvoja metsänomistajille metsän käytöstä.

Metsätalous on yksi merkittävä vesistöjä kuormittava ala. Ravinteiden ja kiintoaineksen päätyminen vesistöihin ja ennen pitkää Itämereen ylläpitää ympäristön kannalta haitallisia prosesseja: liettyminen, umpeenkasvu, kalaston muutokset, sinileväkukinnot. Metsätalouden päästöjen ja sen aiheuttaman kuormituksen hallinta edesauttaa vesistöjen tilan paranemista.

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 4.1: Hankesalkku ja 4.2:

Kärkihankkeet

Talousmetsiin visioidut toimet ovat ristiriidassa monimuotoisuuden ja mahdollisesti myös hiilinielujen kanssa.

Jatkuva kasvatus on unohtunut tavoitteista kokonaan. Jatkuva kasvatus tulee valtion mailla olla valtakäytäntö kohteissa, joissa se on vähänkään mahdollinen toimintatapa ja tätä tulee suositella käytettäväksi myös yksityismetsissä. Korostetaan toimia, joilla jo itsessään on ilmastoa ja elinympäristöjä tuhoava vaikutus.

Hiilinielun osalta voidaan todeta, että vuonna 2017 yhteensä 68 tutkijaa esitti julkilausumassaan¹ huolensa hiilinielujen kääntymisestä hiilen lähteiksi, mikäli Suomi jatkaa metsien osalta tuhoavaa "biotalous" politiikkaansa: *"Puunkorjuun lisääminen kuitenkin pienentää metsien hiilivarastoa verrattuna tilanteeseen, jossa puuta korjataan vähemmän. Tulevina vuosikymmeninä Suomen metsien hiilivaraston kasvu (nettohiilinielu) onkin sitä pienempi mitä enemmän metsiä hakataan Ilmakehän kannalta puunkorjuun nielua pienentävä vaikutus rinnastuu päästöihin."*

Nyt nämä varoitukset ovat realisoituneet.

Metsien jalostusohjelmaa ei ole avattu strategiassa, joten sitä on mahdoton arvioida. Lähtökohtaisesti ajatus vaikuttaa sellaiselta, että sitä on suunniteltu taloudellisten hyötyjen maksimoimiseksi, mutta vaikuttavuutta luontoon ei ole riittävästi huomioitu.

Suunnitellut toiminnot ovat sinällään oikeita ja hyviä. Niiden toteuttaminen noudattelee kuitenkin totuttuja käytäntöjä. Tilapäisestä suojelusta tulisi luopua kokonaan, koska se ei investoi suojelupääomaa tulevaan. Toimintoja jätetään liian paljon metsänomistajan vastuulle. Rinnakkaisista ja ympäristölle haitallisista kannustemalleista tulee luopua. Vaikka uudisojitusta ei enää tueta, sitä kuitenkin edelleen tapahtuu. Jatkuvan kasvatuksen menetelmällä voidaan tehokkaasti lisätä lahoppuuta, järeän puun määrää ja puulajistoa myös talousmetsissä. Tämän tulisi olla tosiasiallinen ja ensisijainen vaihtoehto metsien käytössä, sillä se säilyttää maiseman, lajiston ja monimuotoisuuden tehokkaimmin.

Tiedolla johtaminen on sinänsä hyvä asia, mutta maa- ja metsätalousministeriön aikaisemmissa hankkeissa on vahvasti tullut esiin tiedon valikoivuus. Kaikki tieto, joka ei ministeriötä miellyttä, ei ole kelvannut. Uusin

¹ <https://bios.fi/julkilausuma/julkilausuma240317.pdf>

tutkimustieto myös ympäristön ja luonnon kantokyvyn osalta on huomioitava ja otettava keskeiseksi tietopohjaksi. Emme voi jatkuvasti köyhdyttää metsäelinympäristöjämme.

Viimeisimmissä metsäalaaan liittyvissä keskusteluissa on tullut vahvasti esiin maa- ja metsätalousministerin “nelirajajarrutus” suhteessa komission esittämiin sinänsä erinomaisiin ennallistamistavoitteisiin. Tämä voi tulevaisuudessa johtaa “nelirajahalvaukseen”, jolloin Suomi putoaa sekä kestävä talouden, että monimuotoisuustavoitteiden osalta niin sanotusti kelkasta. Ennallistamistavoitteiden mahdollisuudet tulisi nähdä, eikä keskittyä vain keksittyihin ja suurenneltuihin uhkakuviin. Jos Suomi osaisi “hoitaa metsiään” kestäväällä tavalla, ei jatkuvaa uhanalaistumiskehitystä tapahtuisi.

Inventointien on syytä sisältää muutakin, kuin puukuutiot. Jäljellä olevat arvokkaat elinympäristöt tulee kartoittaa ja ne tulee suojella monimuotoisuuden turvaamiseksi. Tähän on varattava riittävä taloudellinen- ja henkilöresurssi.

Metsäalan uudistumisen tavoitteiden tulee olla kunnianhimoisemmat. Nyt strategia lähinnä myötäilee vanhoja doktriineja.

On selvää, että metsästrategian toiminnot jakautuvat usean ministeriön kesken ja näin tulisi ollakin, jotta tosiasiallisesti tehokkaita toimia voidaan toteuttaa. Ministeriöiden olisi kuitenkin hyvä asettaa yhteinen päämäärä, joka ei voi sisältää vastakkaisia päämääriä.

Metsäneuvostojen kokoonpano tulisi myös miettiä uudelleen ja lisätä luonnonsuojelun mahdollisuuksia tosiasialliseen vaikuttavuuteen. Nyt metsät ovat maa- ja metsätalousministeriön ja teollisuuteen keskittyvien etujärjestöjen monopoli.

Muuta kommentoitavaa

Metsästrategia on tavoitteiltaan ja painotuksiltaan osin ristiriitainen biodiversiteettistrategian kanssa. Tällaista ristiriitaa ei tulisi olla. Ei ole kustannustehokasta asettaa keskenään ristiriitaisia tavoitteita. Yksi metsästrategian kulmakivistä tulee olla tiivis tarttumapinta Helmi elinympäristöohjelmaan, jotta sen tavoitteet metsien osalta tulevat saavutetuiksi.

Edellisen vuosikymmenen toimilla luontokadon pysäyttämiseksi ei seurannan mukaan ole ollut kuin vähäisiä vaikutuksia ja niiden estämättä on metsäsektori jatkanut puumassan korjuuta omiin tarkoituksiinsa välittämättä meneillään olevasta luontokadosta jo siinä määrin, että metsien rooli jopa pelkkänä hiilinieluna

Luonnonsuojeluliitto Tapiola ry

rek.nro 215.877

Postiosoite: Laihasentie 34, 35990 KOLHO

gsm: 358 (0)45 110 3316, email: info@tapiolary.com

on tuhottu. Tämä tulisi metsästrategialla korjata ja se tulisi näkyä tinkimättömänä päämääränä sen sijaan, että tarjotaan ja rahoitetaan keinoja ja tyydytään toivomaan parasta.

Osana metsästrategiaa tulisi huomioida jo suojellut alueet ja luoda lisää työkaluja laajentamaan niitä, tukemaan niitä puskurivyöhykkeillä ja suojelluilla ekologisilla käytävillä. Tämä olisi myös uhanalaistuvien lajien kannalta välttämätöntä.

Lyhytikäisten puutuotteiden (sellu) tuotannolle tulee asettaa viimeistään nyt rajat ja ohjata tuotantoa pitkäikäisiin tuotteisiin, jotka työllistävät paremmin ja hyödyttävät metsänomistajia paremmilla katteilla. Tämä strategia tekisi tarpeettomaksi metsien voimakkaan tumoamisen, ottaen huomioon myös metsissä elävät muut lajit. Tulee ymmärtää, että selluteollisuuden etu ei ole edes toimeentulon kannalta yhteneväinen kansalaisten edun kanssa, vaan metsän työllistävä ja kansantaloudellinen vaikutus voi olla muutakin.

“Ympäristöministeriö on laatinut syksyllä 2020 julkisen puurakentamisen kansalliset tavoitteet vuosille 2022-2025. Päästöjä voidaan alentaa käyttämällä rakentamisessa puuta. Rakennussektorilla syntyy kolmannes kasvihuonepäästöistä.” Sellutuotannossa suunnitteilla oleva voimakas lisääntyminen ei saa uhata puurakentamista. Nykyisten sellutehtaiden lisäksi on suunnitteilla kaksi uutta laitosta. MMM:n tulee tuoda esille, että uusien laitosten tarpeisiin puuta ei ole enää saatavilla.

Avohakkuista ja tasaikäiskasvatuksesta tulee luopua mahdollisimman kattavasti jo luontokadon takia, mutta myös, jotta luonnontuotealalle jää enemmän mahdollisuuksia.

Maa- ja Metsätalousministeriöllä tulee olla vahva pyrkimys toteuttaa ympäristöohjelmien (kuten HELMI) päämääriä osana kansallista metsästrategiaa.

On käsittämätöntä, että Maa- ja Metsätalousministeriö katsoo voivansa toimia selluteollisuuden etujärjestönä, välittämättä PK-sektorin mahdollisuuksista tuottaa elantoa laadukkaasta puusta valmistetuilla tuotteilla, vaan linjaukset edelleen palvelevat selluteollisuuden imua nopeasti ja halvalla toimitetulla kuitupuulla. Tällä toimintatavalla poljetaan myös metsänomistajien tulonmuodostus minimiin.

Nykyinen toimintatapa jättää myös huomiotta paikallisten ihmisten tarpeen terveelle elinympäristölle, ekosysteemipalveluille, sekä sille tieteelliselle tosiasialle, että lajikato etenee vääjäämättä niin pitkään, kuin sille ei aseteta esteeksi riittävän laajoja ja vaikuttavia toimenpiteitä. Tämän tavoitteen ottaminen ohjelmaan ei ole ristiriidassa paikallisten ihmisten toimeentulon ja hyvinvoinnin kanssa: ainoa taho, jota se

Luonnonsuojeluliitto Tapiola ry

rek.nro 215.877

Postiosoite: Laihasentie 34, 35990 KOLHO

gsm: 358 (0)45 110 3316, email: info@tapiolary.com

ei maksimaalisesti hyödytä, on selluteollisuus ja sen sijoittajat. Metsäkonsernin etuoikeus saada puuta halvimmalla mahdollisella tavalla ei saa ohjata Maa- ja Metsätalousministeriön harjoittamaa politiikkaa.

Luonnonsuojeluliitto Tapiola

Hallitukselta toimeksiannon saaneena,

Eila Selvenius

Luonnonsuojeluliitto Tapiola ry

rek.nro 215.877

Postiosoite: Laihasentie 34, 35990 KOLHO

gsm: 358 (0)45 110 3316, email: info@tapiolary.com